

Cirkulärnr: 2004:80
Diariernr SK: 2004/2159
Handläggare: Marcus Holmberg
Siv Stjernborg
Sektion/Enhet: Finanssektionen
Datum: 2004-10-21
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Rubrik: Budgetförutsättningar för åren 2005–2008
Bilagor: Bilaga 1: Skatter och bidrag 2005–2007 (kommunspeci-
fik; endast till ekonomikontoren
Bilaga 2: Preliminärt taxeringsutfall för år 2004
Bilaga 3: Arbetsgivaravgifter för år 2004 och preliminära
för år 2005

CIRKULÄR

2004-10-21

*Finanssektionen
Marcus Holmberg
Siv Stjernborg, EJ*

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans

Budgetförutsättningar för åren 2005–2008

- En uppdaterad skatteunderlagsprognos för åren 2003–2008.
- Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag 2005–2007, *bilaga 1*.
- Det tredje preliminära taxeringsutfallet avseende inkomståret 2003, *bilaga 2*.
- Arbetsgivaravgifter avseende år 2005, *bilaga 3*

Skatteunderlagets utveckling åren 2003–2008

Vår skatteunderlagsbedömning är oförändrad avseende åren 2003–2005. För åren 2006–2008 är det en starkare ökningstakt än enligt vår tidigare bedömning. Vår skatteunderlagsbedömning är nu framskriven till år 2008. Den kommunspecifika bilagan (bilaga 1) avser fortfarande perioden 2005–2007.

God tillväxt – svag arbetsmarknad

Den internationella konjunkturuppgången har stärkts och breddats under 2004. I USA och Asien toppar tillväxten i år, medan konjunkturen fortfarande stärks i Europa. Det innebär att den globala tillväxten är som starkast i år, men att det kommer att bli en förhållandevis god utveckling även de närmaste åren.

Den svenska ekonomin har utvecklats starkare än väntat i år. Det är främst exporten som har ökat mycket starkt. Men även hushållens efterfrågan är relativt god och investeringarna ökar nu för första gången på många år. Det ser därför ut att bli en högre tillväxt i år än vad vi tidigare bedömde. Tillväxten ökar därför med nära 3,5 procent i år. En del av den kraftiga ökningstak-

ten förklaras dock av att det är ett år med extra många arbetsdagar. Justerat för det betyder det att tillväxten blir ca 0,5 procentenhet lägre.

Den inhemska efterfrågan väntas ta vid efter den starka externa efterfrågan och vi prognostiserar att det blir en ökad hushållskonsumtion och ökade investeringar. Vi bedömer att tillväxten ökar med ca 3 procent nästa år och åren därefter något svagare. Sammanfattningsvis kan man säga att det blir förhållandevis goda år avseende tillväxt.

Trots att tillväxten tagit fart så är utvecklingen på arbetsmarknaden fortfarande svag. Sysselsättningen har fallit med ca 25 000 personer i år och arbetslösheten har ökat. Samtidigt har de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna dragits upp. Sysselsättningen som, med hänsyn till den relativt starka konjunkturen, varit trög bedöms börja öka från och med 2005 och ökningstakten stärks år 2006. En ökad sysselsättningstillväxt är avgörande för att hushållen ska ha förtroende för ekonomin och vara villiga att konsumera.

Timlöneutvecklingen har hittills varit svag i den privata sektorn, men eftersom det träffades avtal i våras kommer det säkert en hel del lönejusteringar nu i höst. Enligt vår bedömning ökar timlönerna för hela ekonomin med 3,3 procent år 2004. Åren därefter blir ökningstalen något högre. Men eftersom situationen på arbetsmarknaden fortfarande präglas av lediga resurser blir timlöneökningarna fortsatt måttliga, drygt 3,5 procent. Prisökningarna håller sig inom Riksbankens mål.

Vi återkommer med en mer utförlig konjunkturbedömning i nästa utgåva av *Kommunernas ekonomiska läge* i november 2004.

Tabell 1. Vissa nyckeltal för den ekonomiska utvecklingen
Procentuell förändring från föregående år om ej annat anges

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
BNP	1,6	3,4	2,9	2,5	2,1	1,9
Timlön	3,5	3,3	3,5	3,6	3,7	3,7
Lönesumma	2,2	2,8	4,3	4,6	4,1	3,9
KPI, genomsnittlig förändring	2,0	0,8	1,7	2,0	2,0	2,0
Prisbasbeloppet, kr	38 600	39 300	39 400	40 100	40 900	41 700

Skatteunderlagsprognosen oförändrad

Vi ligger kvar med vår bedömning att skatteunderlaget ökar med 3,3 procent i år. Det är samma bedömning som vi gjorde i våras. Trots signaler om en stärkt efterfrågan i ekonomin ser vi ännu ingen effekt på den indikator vi har över löneinkomsterna. Avgiftsunderlaget för inbetalningarna av arbetsgivaravgifter till skatteverket är snarare oroväckande lågt. Detta gäller framförallt den privata sidan. Eftersom det träffades avtal i den privata sektorn i våras förväntar vi oss att det kommer nya löner med retroaktiva löneökningar. Därmed förväntar vi oss att betydligt större löneinkomster kommer in i statistiken under de kommande månaderna. Men med tanke på det och den allt

starkare tillväxten väljer vi därför att ligga kvar med vår prognos om att lönesumman ökar med 2,8 procent i år.

Nästa år bedömer vi att ökningstakten i skatteunderlaget blir 3,7 procent. Den underliggande ökningstakten blir dock 3,9 procent. Skatteunderlaget minskar något pga. av de regelförändringar som föreslagits i budgetpropositionen. Dels är det de ökade grundavdragen för låg och medelinkomsttagare som sänker skatteunderlaget, dels är det fjärde steget egentligen ett halvt fjärdesteg i borttagandet av egenavgiften i pensionssystemet och därmed ett borttagande av ett avdrag för detta. Sammantaget sänker dessa två skatteförändringar skatteunderlaget med 0,2 procentenheter. För detta har kommunerna erhållit kompensation via ökade statsbidrag.

Åren 2006–2008 bedömer vi att skatteunderlaget ökar med drygt 4 procent per år. Jämfört med föregående prognos är det en starkare skatteunderlagstillsväxt 2006 och 2007. Detta förklaras främst av en starkare sysselsättningsökning i den nya bedömningen.

Tabell 2. Utveckling av det kommunala skatteunderlaget samt regelförändringar åren 2003–2007
Procentuell förändring

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Skatteunderlag	4,2	3,3	3,7	4,4	4,3	3,8
Regelförändringar	1,7	0,0	-0,2	0,0	0,0	0,0
Grundavdrag – skattereduktion	-1,1					
Grundavdrag – energiskatteväxling	-0,8					
Pensionssystem (inkl. avdragsjustering)	3,6					
Skatteunderlag exkl. regelförändringar	2,5	3,3	3,9	4,4	4,3	3,8

Tabell 3. Olika skatteunderlagsprognoser åren 2003–2008
Procentuell förändring från föregående år

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Ack 2003–2005
Lf+SK okt 2004	4,2	3,3	3,7	4,4	4,3	3,8	11,6
Lf+SK aug 2004	4,2	3,3	3,9	3,9	4,0		11,8
BP, sep 2004	4,4	3,5	3,8	4,2	4,0		12,2
ESV, aug 2004	4,7	3,7	4,3				13,2
Lf+SK maj 2004	4,1	3,3	4,0	3,8	4,0		11,8
VP apr 2004	4,4	3,3	3,5	3,8			11,6
Lf+SK mars 2004	4,1	3,2	3,9	3,9	4,1		11,6

Tabell 4. Olika komponenters bidrag till det totala skatteunderlagets tillväxt åren 2003–2008
Procentuell förändring från föregående år

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Timlön	2,6	2,5	2,6	2,7	2,8	2,8
Sysselsättning	-1,0	-0,4	0,6	0,8	0,3	0,2
Sociala ersättningar	3,2	1,3	0,5	0,9	1,3	1,0
Övriga inkomster	-0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,1
Avdrag	-0,5	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,3
Summa	4,2	3,3	3,7	4,4	4,3	3,8
Regeleffekter	1,7	0,0	-0,2	0,0	0,0	0,0
Summa exkl. regeleffekter	2,5	3,3	3,9	4,4	4,3	3,8

Tabell 5. Underlag för beräkningar av skatteunderlaget m.m. för åren 2003–2007 enligt vår nya prognos

	2003	2004	2005	2006	2007
Befolkning 1 nov året innan, riket	8 939 367	8 973 472	9 012 330	9 054 212	9 097 178
Befolkning, procentuell förändr.		0,38151	0,43304	0,464716	0,474536
Medelskattkraft, kr/inv.					
Fastställt för 2003 till 2004	145 174	149 684			
SK:s prognos	144 068	148 257	153 079	159 076	165 132
Garanterad nivå enl. SK			176 553	182 937	189 902

Tredje preliminära taxeringsutfallet avseende inkomstår 2003

Enligt Skatteverkets tredje preliminära taxeringsutfall avseende inkomståret 2003 ökade inkomsterna med 3,94 procent. Med hänsyn till de ej ännu godkända deklARATIONERNA bedömer vi att skatteunderlaget år 2003 ökade med 4,2 procent. Det är samma bedömning som i föregående prognos.

De kommunvisa taxeringsutfallen finns med i *bilaga 2*. Observera att detta ännu är preliminärt och kan ändra sig en hel del för vissa kommuner. Notabelt är de höga ökningstalen för vissa landsbygdskommuner, t.ex. 9 procent i Borgholm medan Stockholmsregionen enbart ökar med ca 2 procent. De kraftiga ökningarna beror till stor del på omläggningen från folkpension med särskilt grundavdrag till beskattad garantipension. Detta innebär att en del pensionärer som tidigare inte hade någon eller låg beskattningsbar inkomst har fått betydande ökning av den beskattningsbara inkomsten. De kommuner med stor andel äldre har därför fått kraftiga ökningstal.

Tabell 6. Preliminära och slutliga taxeringsutfall för åren 2000–2004
Procent

	Aug	Sep	Okt	Dec	Skillnad aug–dec	Skillnad okt–dec
Taxering 00	5,02	5,14	5,23	5,65	–0,63	–0,42
Taxering 01	6,52	6,71	6,82	7,47	–0,95	–0,65
Taxering 02	5,76	5,94	6,03	6,36	–0,60	–0,33
Taxering 03	4,74	4,93	4,97	5,28	–0,54	–0,31
Taxering 04	3,83	3,91	3,94			

De kommunvisa taxeringsutfallen finns att hämta på Skatteverkets webbplats (www.skatteverket.se) eller på vår webbplats: www.lf.svekom.se, eller i bilaga 1.

Negativa slutavräkningar

Eftersom vår bedömning är oförändrad jämfört med föregående cirkulär är även slutavräkningarna oförändrade. Regeringen har dock en annan bedömning avseende skatteunderlaget år 2003 och 2004. Det som ska bokföras avseende år 2004 är dock den bedömning som ESV gör i mitten av december.

Kraftigt negativa slutavräkningar även år 2004

Vi bedömer att de preliminärt utbetalade skatteintäkterna för 2004 är högre än vad de slutliga kommer att bli. Detta gör att Kommunförbundets prognos av 2004 års skatteintäkter skiljer sig mot de preliminärt utbetalda med –312 kronor per invånare den 1.11.2003.

Alltför positiv prognos i bokslut 2003

Rådet för kommunal redovisning (RKR) hänvisar i sin Rekommendation nr 4:1 att det är ESV:s decemberprognos som ska användas i prognosen över slutavräkningen för innevarande års skatteintäkter. ESV:s prognos ger en negativ slutavräkning om –289 kr per invånare för 2003 års skatteintäkter. Vår bedömning av 2003 ger negativ slutavräkning om –460 kr per invånare. Mellanskillnaden (–171 kr/inv.) ska belasta bokslutet för 2004. Först den 30 november presenterar Skatteverket det slutliga taxeringsutfallet för 2003.

Vår bedömning av skatteunderlaget år 2005 är något lägre än den som följer av regeringens fastställda uppräkningsfaktorer. Detta gör att Kommunförbundets prognos på 2005 års skatteintäkter (jämfört med regeringens uppräkningsfaktorer) blir **minus 92 kronor per invånare** den 1.11.2004. Detta förutsätter att taxeringsutfallet avseende inkomståret 2003 blir 4,2 procent.

Regleringsbidraget 2005–2007

Alla regleringar, tillskott samt övriga förändringar av statens bidragsgivning till kommunerna sker genom en förändring av regleringsbidraget/avgiften.

Kommunförbundet har gjort en bedömning av regleringsposten för åren 2006 och 2007, se tabell 7. Bedömningen bygger på:

- vår skatteunderlagsprognos inverkan på omslutningen i inkomstutjämningsen
- regeringens förslag till ram för anslaget Kommunalekonomiskt utjämnings
- utvecklingen av kostnaden för införandereglerna.

Eftersom vår skatteunderlagsprognos för 2006–2007 är högre än i cirkulär 2004:75 påverkar detta regleringsbidraget på så vis att den positiva regleringsposten för dessa år minskar.

Tabell 7. Prognos över regleringsbidrag/avgift 2006 och 2007, Kronor per invånare

	2006	2007
Inkomstutjämnings, netto (+)	4 776	4 944
Strukturbidrag (+)	167	164
Införandebidrag (+)	88	50
Summa inkomster för kommunerna	5 031	5 158
Kommunalekonomiskutjämnings (-)	5 255	5 882
Summa utgifter för staten	5 255	5 882
Differens → Regleringspost	224	725

Orsaken till att regleringsposten fortfarande är positiv under perioden är att statens anslag till kommunerna ökar mer än kostnaden för upprätthålla den garanterade nivån i inkomstutjämningsen. Sedan minskar kostnaden för införandebidragen då kommuner med förluster får ta allt större del för varje år.

Arbetsgivaravgifter

År 2004 uppgick arbetsgivaravgifterna (inklusive kalkylerade PO-pålägg för avtalspensioner) till 41,80 procent. I föregående cirkulär (2004:75) redogjorde vi för en preliminär bedömning av arbetsgivaravgifterna år 2005, då vi redovisade en höjning till 42,18 pga. ökat PO-påslag för avtalspensioner. Samtidigt informerade vi om en väntad sänkning av den lagstadgade sjukförsäkringsavgiften och en risk för en höjning av premien för avtalsförsäkringar. Vi kan nu komplettera denna information något.

Enligt de uppgifter som finns i dag blir de preliminära **arbetsgivaravgifterna år 2005 sammantaget 41,94 procent**, det vill säga en höjning med 0,14 procentenheter jämfört med år 2004. I denna siffra ingår den ännu ej beslutade men föreslagna sänkningen av sjukförsäkringsavgiften som presenterades i samband med propositionen om drivkrafter för minskad sjukfrånvaro. Vi har nu fått besked om att avtalsförsäkringarna troligen *inte* behöver höjas år 2005, varför de liksom tidigare preliminärt antas bli oförändrade.

Frågor om avsnittet kan ställas till Siv Stjernborg vid finanssektionen, tfn 08-452 77 51, Anders Nilsson vid sektionen för ekonomistyrning, tfn 08-452 76 42.

Sänkt arbetsgivaravgift för medfinansiering av sjukpenningen

Enligt regeringens budgetproposition för år 2005 är de totala **lagstadgade arbetsgivaravgifternas** procentsats oförändrad. Men i regeringens proposition om minskad sjukfrånvaro (2004/2005:21) som lämnades till riksdagen den 18 oktober föreslås en sänkning av arbetsgivaravgiften med 0,24 procentenheter. Enligt förslaget får arbetsgivarna betala 15 procent av sjukpenningen till försäkringskassan för sina heltidssjukskrivna, från och med den tredje sjukskrivningsveckan. Samtidigt föreslås att den tredje sjuklöneveckan tas bort. Meningen är att dessa förändringar ska vara kostnadsmässigt neutrala för hela arbetsmarknaden. Det innebär sannolikt, om förslaget går igenom riksdagen, en sänkning av den lagstadgade arbetsgivaravgiften med 0,24 procentenheter. Denna sänkning motsvaras således av andra ökade personalkostnader. Eftersom kommunerna har högre sjukfrånvaro än genomsnittet på arbetsmarknaden innebär det en kostnadsökning för de flesta kommuner. Mera information om propositionens innehåll presenteras i *ArbetsgivarNytt* inom kort.

Frågor om propositionens innehåll kan ställas till Örjan Lutz vid arbetsgivarpolitiska avdelningen, tfn 08-452 74 82. Specifika frågor om finansieringen besvaras av Marcus Holmberg, tfn 08-452 78 82.

Kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag 2005–2007

I *bilaga 1* redovisas kommunvisa beräkningar av skatter och statsbidrag enligt regeringens proposition. De siffror som presenteras i Ds 2003/04:155 är framräknade som om det nya systemet skulle ha införts på 2004 års nivå, och överensstämmer således inte med de beräkningar som redovisas i *bilaga 1*, vilka avser åren 2005 till 2007.

I beräkningarna **ingår inte**:

- Ersättning för den frivilliga maxtaxan inom barnomsorgen (inklusive pengar för kvalitetssäkring) på 3 660 mnkr.
- De riktade statsbidragen för insatser inom verksamheterna vård, psykiatri och missbruk till kommuner och landsting på 1 550 mnkr 2005, 900 mnkr 2006 och 850 mnkr 2008.
- Den riktade satsningen på kompetensutveckling inom äldreomsorgen på 450 mnkr 2005 och 2006–2007 på 300 mnkr.
- Riktad satsning på personal inom förskolan på 1 000 mnkr 2005 och 2 000 mnkr 2006 och 2007. Fr.o.m. 2008 ingår beloppet i "påsen".
- Särskilda statsbidrag för vuxenutbildningen 2005 på 1 811 mnkr. Detta läggs in i "påsen" fr.o.m. 2006 och ingår därmed i beräkningarna i bilaga 1 fr.o.m. detta år.

- De kvarvarande riktade statsbidragen till personalförstärkningar inom skolan, 1 500 mnkr 2005 och 1 000 mnkr 2006
- De tillfälliga sysselsättningsstöden till kommunerna 2005–2006 på 5 250 respektive 4 900 mnkr. Fr.o.m. 2007 ingår beloppet i "påsen".

Skillnader jämfört med beräkningar tidigare i oktober (2004:75) beror på:

- den preliminära taxeringen 2003
- ny skatteunderlagsprognos

Som vanligt bygger beräkningarna på att kommunens befolkning och skatteunderlag ökar i samma takt som i riket samt 2004 års skattesatser. Önskas beräkningar utifrån andra förutsättningar kan ni ange dessa via e-post till: marcus.holmberg@svekom.se.

Modellen "Skatter och bidrag"

Att tänka på vid kraftig förändring av folkmängden

Väljer man en annan befolkningsutveckling än den i riket påverkas kommunens intäkter. Valet påverkar inte prognosen över de egna skatteintäkterna utan effekten syns på en förändrad inkomstutjämning.

Vid en befolkningsprognos som kraftigt avviker från den i riket kan fördelningen mellan raderna egna skatteintäkter och inkomstutjämningen bli missvisande. För kommuner med kraftigt ökande befolkning ger detta en minskad avgift/ökat bidrag, då den kraftiga befolkningstillväxten ger en allt lägre skattekraft. För kommuner med kraftigt minskande befolkning uppstår det motsatta. Då inkomstutjämningen är långtgående blir dock effekten på skatteintäkter efter inkomstutjämning marginell.

I det nya förslaget till inkomstutjämning finns det dock anledning att se upp. Anledning till detta är att inkomstutjämningsavgiften räknas med en lägre länsvis skattesats än bidraget, vilket kan ge en felaktig bild av inkomstutjämningsens belopp. Kommuner som har en egen skattekraft som ligger nära 115 procent av riksgenomsnittet bör vara observanta på detta och vid behov korrigera den egna skatteunderlagsutvecklingen på rad 15 i Indatabladet så att den egna skattekraften hålls någorlunda konstant.

Om man vill ha se vilken effekt som annan befolkningsutveckling har på skatteinkomsterna kan man med fördel göra en egen skatteunderlagsprognos i rad 15 på Indatabladet. Lämpligast korrigerar man då rikets uppräkningsfaktor med kvoten av kommunens och rikets befolkningsutveckling.

Gör så här för att få en egen skatteunderlagsprognos enligt ovan:

I Indatabladet:

1. I cell B15 skriver du in formeln: =B14
2. Klistra sedan in denna formel i cell C15:

$$=((1+(C14/100))*(C30/B30)/(C26/B26)-1)*100$$
3. Kopiera sedan denna formel till de övriga cellerna (D15–F15)

I bladet för Totala intäkter:

1. Välj egen prognos på eget skatteunderlag.

Om du har valt egen skatteunderlagsprognos i Indatabladet förändras förutom inkomstutjämnningen nu också skattintäkterna. Men på totalen har det inte så stor betydelse eftersom summan mellan raderna inkomstutjämnning och skatteintäkter blir ungefär detsamma oavsett vilket sätt som väljs.

Kurs i modellverktyget "Skatter och bidrag"

Vi funderar på att, i början på nästa år, anordna en kurs om hur modellen fungerar och hur man på bästa sätt kan nyttja den i det egna budgetarbetet. Vi vill dock veta om det finns intresse för en sådan kurs. Skulle du vara intresserad? Skicka då en e-post till marcus.holmberg@svekom.se.

Ändringar i modellen

I beräkningsmodellen "Skatter och bidrag" behöver följande **ändringar** göras i Indatabladet:

- Skriv in vår nya skatteunderlagsprognos för riket för åren 2003–2007 i cellerna B9–F9 (uppräkningsstalen framgår av tabell 3, rad 1).
- Skriv in kommunens preliminära taxeringsutfall enligt RSV:s oktoberprognos i cell C20. Utfallet redovisas på rad 5 i *bilaga 1*. **Obs.** skillnaderna i storheter.
- Skriv in de nya regleringsbidragen för åren 2006–2007 i cellerna E42–F42. Beloppen framgår av sista raden i tabell 7.

Tidpunkter under hösten

- Skatteverkets slutliga taxeringsutfall 2003 kommer den 30 november.
- Höstens *Kommunernas ekonomiska läge* publiceras den 10 november.

Frågor om detta cirkulär kan ställas till Marcus Holmberg 08-452 78 82 och Siv Stjernborg 08-452 77 51. Samtliga kan nås på e-post på mönstret for-namn.efternamn@svekom.se.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Finanssektionen

Maj-Lis Åkerlund

Marcus Holmberg

Bilagor

Bilaga 1: Skatter och bidrag 2005–2007 (kommunspecifik; endast till ekonomikontoren)

Bilaga 2: Preliminärt taxeringsutfall för år 2004

Bilaga 3: Arbetsgivaravgifter för år 2004 och preliminära för år 2005